

משמעות העבודה בקרב יהודים, מוסלמים ונוצרים בישראל

ד"ר שרעבי משה

המכללה האקדמית עמק יזרעאל

moshes@yvc.ac.il

תקציר

משמעות העבודה בקרב היהודים בישראל, נחקרת במשך מספר עשורים בעוד שלא נעשה שום ניסיון לחקור את משמעות העבודה בקרב מיעוטים דתיים בישראל. מאמר זה בוחן ומשווה בפעם הראשונה את משמעות העבודה בקרב יהודים, מוסלמים ונוצרים בישראל. בשנים 2006/7 הועבר שאלון משמעות של עבודה בקרב מרואיינים המועסקים בשוק העבודה בישראל; 898 מתוכם יהודים, 219 מוסלמים ו-103 נוצרים. ממדי משמעות העבודה שנבחנו היו: אוריינטציה כלכלית/אינסטרומנטלית, אוריינטציה אינטרינזית/ אקספרסיבית, נורמות של זכויות וחובות, אוריינטציה ליחסים בינאישיים ומרכזיות העבודה. מהממצאים עולה כי האוריינטציה הכלכלית בקרב היהודים הייתה הגבוהה ביותר והאוריינטציה הכלכלית של הנוצרים הייתה הנמוכה ביותר. ליהודים ולנוצרים הייתה אוריינטציה אינטרינזית גבוהה יותר מאשר למוסלמים. בקרב המוסלמים מרכזיות העבודה הייתה הגבוהה ביותר ואילו בקרב היהודים מרכזיות העבודה הייתה הנמוכה ביותר. בנוסף, אוריינטציה ליחסים בינאישיים הינה בעלת החשיבות הגבוהה ביותר בקרב הנוצרים והיהודים ובעלת החשיבות הנמוכה ביותר בקרב המוסלמים. לא נמצאו הבדלים בין יהודים, מוסלמים ונוצרים במידת ההסכמה עם נורמות של חובות וזכויות. בניתוח רגרסיה נמצא כי למשתנים דמוגרפיים (רמת דתיות, הכנסה ואזור מגורים וכיוב') יכולת מועטה להסביר את ההבדלים בערכי העבודה בין שלושת הקבוצות האתנו-דתיות. נמצא כי הפער הגדול ביותר בממדי משמעות העבודה הינו בין יהודים למוסלמים. הממצאים יכולים להיות מוסברים בעיקר בעזרת ההבדלים התרבותיים. בעוד החברה יהודית בישראל קרובה יותר לקצה האינדיבידואליסטי של הספקטרום, החברה מוסלמית בישראל קרובה יותר לקצה הקולקטיביסטי כאשר חברה נוצרית בישראל נמצאת ביניהם, קרוב יותר לחברה היהודית. הממצאים יכולים לסייע ביישום תוכניות "ניהול שונות" (Diversity Management) בארגונים תוך התייחסות לשונות בתגמולים החומריים והלא חומרים עבור עובדים מקבוצות אתנו-דתיות שונות.